

Пузанов Д. І.,
здобувач ступеня магістра ОПП «Міжнародна економіка»,
Жукова Ю. М.,
доцент кафедри міжнародної економіки, кандидат економічних наук,
доцент
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Польща та Україна є двома найважливішими економіками Центральної та Східної Європи. Польському та українському суспільству довелося зіткнутися з надзвичайно складним завданням створення інститутів ринкової економіки практично з нуля, де головним гальмом зростання ВВП є усталені та стабільні, неформальні, неринкові інститути, які не сприяють вільній конкуренції (мережі інтересів колишні групи політичної еліти, клани, олігархія та мовчазна згода на корупцію та автократична політична еліта).

Говорячи про основи польсько-української економічної співпраці, варто звернути увагу на інституції та форуми, які уможливають ці контакти. Одним із таких місць є Економічний форум у Криниці. Щорічний організований Східним інститутом проект дозволяє підняти важливі теми у сфері політичної та економічної співпраці за широкої участі представників урядів, економічних кіл та науковців.

Крім того, в Польщі діє Польсько-українська господарська палата. Створена у 1992 році як організація економічного самоврядування, вона об'єднує польські та українські суб'єкти, зацікавлені в економічній співпраці. Він займається просуванням польської економіки на українському ринку, сприяє налагодженню співпраці між польськими та українськими підприємствами та допомагає у налагодженні підприємницької діяльності на території обох країн.

Значне місце в українсько-польських відносинах займає міжрегіональна співпраця. Основним правовим інструментом українсько-польської міжрегіональної співпраці є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво, підписана 24 травня 1993 року [1].

Ключовим механізмом міжрегіонального співробітництва є створена 1995 році Міжурядова координаційна рада з питань міжрегіонального співробітництва. Чергове засідання цієї ради відбулося 28- 29 березня 2021 року [8].

Практичним механізмом вироблення та реалізації міжрегіональних проектів між Україною та Польщею є участь у діяльності Єврорегіону «Буг» (створений у 1995 р.) та Асоціації «Карпатський Єврорегіон» (створена у 1993 р.) (рис.1) [6].

Одним із найперспективніших українськопольських проектів з економічної та геополітичної точок зору є продовження трубопроводу «ОдесаБроди» до Гданська з метою транспортування до Європи каспійської нафти. Реалізація цього проекту є дуже важливою з погляду справжнього стратегічного партнерства у сфері

**«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні
аспекти»**

енергетичної безпеки. Нафтопровід будувався протягом 1996—2002 років. Вартість будівництва – 453 млн. дол. США. Проте з 2002 до 2004 року нафтопровід Одеса-Броди простоював, оскільки уряд України не отримав від нафтових компаній, що працюють на Каспії, гарантій щодо завантаження його сировиною. На сьогоднішній день проект «Одеса-Броди-Гданськ» фактично не реалізовано. Українська ділянка використовується для постачання каспійської нафти на українські нафтопереробні заводи [3].

Рис. 1. Співпраця України з євро регіонами

Джерело: [6].

У 2010 р. відбулося багато подій, які вплинули на українсько-польські відносини. На початку 2010 року в Україні відбулися вибори президента країни, перемогу на яких здобув Віктор Янукович. А менш як за півроку, внаслідок трагічної загибелі Леха Качинського та проведення дострокових виборів, новим президентом Польщі став Броніслав Коморовський. Усі ці фактори вплинули на характер та шляхи розвитку українсько-польських відносин у 2010-2012 роках [5].

У 1992 р. частка України в зовнішній торгівлі Польщі становила близько 1%. Обсяг взаємної торгівлі становив 480 млн. дол. США. На 2021 рік частка України в імпорті Польщі - 1,5%. Польща займає 2-ге місце серед торговельних партнерів України.

За даними Держмитслужби України за весь 2021 рік обсяг двосторонньої торгівлі товарами з Польщею зріс на 38% і перевищив 10,2 млрд. дол. США, що майже на 3 мільярди перевершує результат усього 2020 року (7,36 млрд. дол.). Український експорт до Польщі зріс на 60% і перевищив 5,2 млрд. дол., перевершивши показник 2020 року на 1,9 млрд. дол. США (частка українського

«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти»

експорту товарів до Польщі від загального обсягу українського експорту склала майже 8% або 20% від експорту до усіх країн-членів ЄС). Польський імпорт зріс на 21% та склав 5 млрд. дол. США (майже 7% від загального обсягу імпорту в Україну). Позитивне для України сальдо склало +247 млн. дол. США (на противагу негативному -856 млн. дол. США у 2020 році). Номенклатура двосторонньої торгівлі за результатами 2021 року охопила 1050 товарних груп [2, 4] (рис. 2).

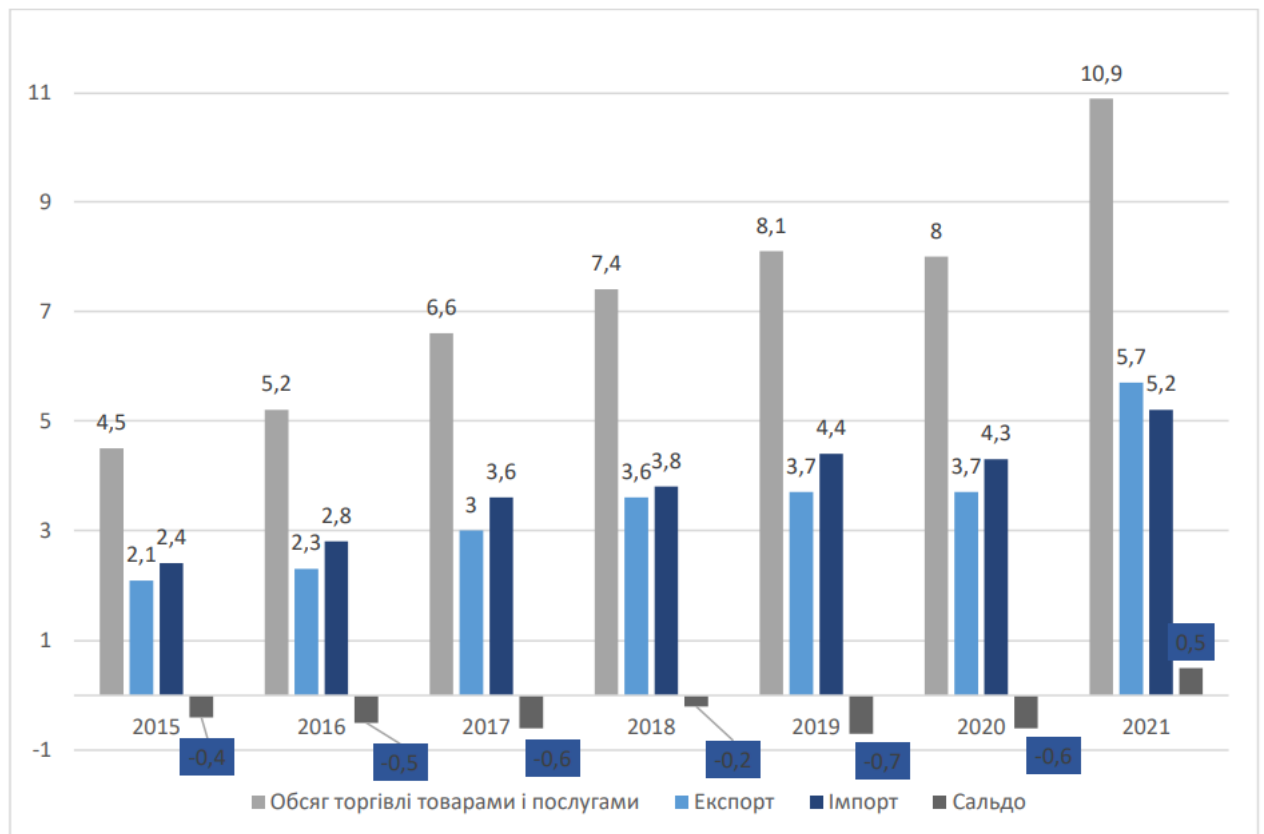

Рис. 2. Динаміка торгівлі товарами і послугами між Україною та Республікою Польща, млрд. дол. США

Джерело: [2, 4].

Слід зазначити, що активізації торговельно-економічних зв'язків значно сприяла робота постійних українсько-польських економічних форумів та семінарів, організатором яких в основному була Польща. Важливий внесок у розвиток економічних відносин зробила і українсько-польська міжурядова комісія з питань торгово-економічного та науково-технічного співробітництва.

Особливе місце в українсько-польській економічній співпраці займає інвестиційна співпраця. В Україні діє 1244 підприємства з капіталом польських інвесторів. У Польщі на даний момент створено 9 підприємств з українським капіталом. Традиційно польські інвестиції спрямовані в обробну промисловість (близько 50%), у фінансовий сектор (близько 30%), в оптову та роздрібну торгівлю (12%) [7].

«Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти»

У сфері розвитку контактів між людьми за позитивним сигналом було скасування плати за національні польські візи та лібералізація польського законодавства для громадян України, які працюють у Польщі.

Та незважаючи на всі труднощі, можна припустити, що вартість торгівлі продовжить зростати в найближчі роки. Польська економіка активно розвивається. Українська ж, зважаючи на сьогоднішні обставини, трохи меншими темпами. Тим не менш, тісніші політичні та економічні контакти між Україною та ЄС вселяють надію на запровадження необхідних реформ та подальший розвиток.

Політичний діалог між Україною та Польщею на всіх рівнях на даний момент є одним з найактивніших і за певної уваги до нього з українського боку може призвести до появи нового геополітичного тандему в Європі.

Список використаних джерел

1. Балук В., Марек П. Стан і перспективи стратегічного партнерства між Польщею та Україною. Варшава: Інститут політичних та адміністративних наук Університету Марії Кюрі-Склодовської. 2021. URL: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2022/0105/104910-stan-i-perspektywypartnerstwa-pl.pdf>
2. Економічна статистика. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Річний звіт 2021 рік. Фонд міжнародної солідарності Польщі. URL: https://solidarityfund.pl/wp-content/uploads/2022/10/FSM_ANNUALREPORT-2021_EN-.pdf
5. Стратегічне партнерство Польщі та України. 2020. Економічний форум. URL: <https://www.forum-ekonomiczne.pl/strategiczne-partnerstwo-polskii-ukrainy-haslo-czy-rzeczywistosc-relacja/>
6. Теоретичні погляди на економічне співробітництво. URL: http://www.ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2015_VII3_AND.pdf
7. Торгівля Польщі з Україною швидко зростає. Rzeczpospolita. URL: <https://www.rp.pl/handel/art37261041-szybko-rosnie-handel-polski-z-ukraina>
8. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Польщею. Офіційний сайт Посольства України в Республіці Польща. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/229-torgovelyno-jekonomichnespivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>